

Näkökulmia lasten varhaiskasvatukseen osallistumiseen
CHILDCARE -projekti

Maarit Alasuutari & Anu Kuukka

CHILDCARE

CHILDCARE-hankkeen taustaa

- ▶ Yhteiskunnallinen tilanne, mm.
 - ▶ Lasten hoidon tukien ja varhaiskasvatustalouden kunnallinen vaihtelu
 - ▶ Valtakunnalliset uudistukset, esim. varhaiskasvatustaki, subjektiivinen oikeus
- ▶ Kattavan tutkimustiedon puute
 - ▶ Kotihoidontuesta jossain määrin tutkimusta, mutta muista lastenhoidon tuista ja varhaiskasvatustalousta niukasti
- ▶ Hankkeessa yhdistyvät yhteiskuntatieteellinen (sosiologia, sosiaalipolitiikka) ja kasvatustieteellinen kysymyksenasettelu
 - ▶ Tutkimuksen kysymykset liittyvät myös perhetutkimuksen, sukupuolentutkimuksen ja lapsuudentutkimuksen alaan

CHILDCARE tarkastelee pienten lasten hoidon järjestämisen politiikkaa ja tasa-arvoa vanhempien, lasten ja kuntapäätäjien näkökulmista.

- ▶ Lähtökohtana oletus, että lasten hoidon ja kasvatuksen ratkaisuisa ei ole kyse vain perheiden sisäisistä päätöksistä, vaan poliittiset järjestelmät suuntaavat vanhempien ratkaisuja
- ▶ Lastenhoidon tukien ja varhaiskasvatustalouden paikallinen vaihtelevuus voi tuottaa alueellista, perheiden, lasten, ja sukupuolten välistä eriarvoisuutta

Keskeisenä tavoitteena on selvittää, sisältyykö järjestelmäämme mahdollisesti edellä mainittuihin seikkoihin liittyviä eriarvoisuuden mekanismeja ja jos sisältyy, mitä nämä ovat

Aineistotyyppi	
Dokumenttiaineisto	Lautakuntien, kunnanhallitusten ja valtuustojen pöytäkirjat yms.
Asiantuntijahaastattelut	Poliittiset päättäjät ja varhaiskasvatuksen hallinnon toimihenkilöt (kunta), yksityiset palveluntuottajat
Seurantakyselyt	Vanhemmat, kun lapsi on täyttänyt vuoden ja kun lapsi on täyttämässä 4 vuotta
Poikittaiskysely (Neva-projekti THL)	4-vuotiaiden lasten vanhemmat
Valtakunnallisen lasten ja heidän perheidensä hyvinvointiaineiston hankinnan pilotointi - neuvolat ja varhaiskasvatus	
Vanhempien seuranta-haastattelut	Kun lapsi on täyttänyt vuoden ja kun lapsi on täyttämässä 4 vuotta
Lasten "haastattelu" tai jokin muu lapsen osallisuuden mahdollistava menetelmä - videotnografia?	Haastateltavien vanhempien lapsi 4 vuoden iässä
Varhaiskasvatuksen palveluohjauskeskustelujen tallennukset	
Osallistuva havainnointi	Avoin varhaiskasvatus?

Näkökulmia lasten varhaiskasvatukseen osallistumiseen

- ▶ Varhaiskasvatuksella on myönteisiä seurauksia pitkälle lasten elämään
- ▶ Kansainvälisesti näkökulmat varhaiskasvatukseen yhdenmukaistuneet
 - ▶ inhimillinen ja taloudellinen sijoitus

- ▶ Suomi on edelläkävijä varhaiskasvatustarjoamisen yhtenäisyydessä kaikille lapsille
- ▶ Suomalaisen lasten osallistuminen varhaiskasvatukseen on alle EU:n keskiarvon
- ▶ Lasten varhaiskasvatukseen osallistuminen vaihtelee Suomessa alueellisesti

Lasten osallistuminen kunnan kustantamiin varhaiskasvatustarjontoihin tutkimuskunnissa

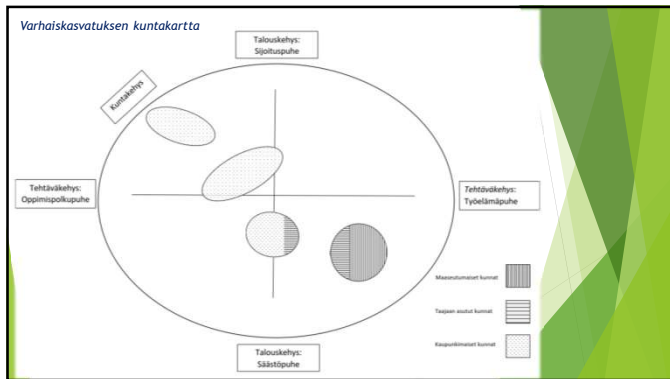
Kunta	n	0-6-vuotiaita lapsia kunnassa	Kunnan määrämässä kokopäivähoitossa 1-2-vuotiaat	Kunnan määrämässä kokopäivähoitossa 0-6-vuotiaat	Kunnan määrämässä osapäivähoitossa 1-2-vuotiaat	Kunnan määrämässä osapäivähoitossa 0-6-vuotiaat
		% vastaavankäisestä väestöstä	% vastaavankäisestä väestöstä	% vastaavankäisestä väestöstä	% vastaavankäisestä väestöstä	
Alajärvi	819	21,6	29,8	2,5	5,3	
Hämeenlinna	1321	35	41	1,7	13,9	
Helsinki	44966	37,1	41,8	1,1	12,3	
Jyväskylä	10952	25,7	27,8	4,1	13,9	
Kittilä	490	53,1	47	7,6	16,7	
Lieksa	597	44,7	43,2	3,7	10,8	
Oulu	18615	29	37	0,5	0,7	
Salo	3755	37,4	44,7	1,2	12,2	
Tampere	15901	39	43,8	0,7	8,5	
Ulvila	1081	35,3	38	0,6	10,1	

(Eskari 2017)

Vanhempien mielipiteet lasten hoitoa koskevista poliittisista päätöksistä

Politiikkatason päätökset	Vastaaja kokee päätöksen	
	Vääräksi %	Oikeaksi %
Päivähoitomaksun korottaminen	68	12
Päivähoidon ryhmäkoon kasvattaminen	87	3
Päivähoito-oikeuden rajoittaminen toisen huoltajan ollessa kotona	34	41
Esiopetuksen velvoittavuus	7	66
Esiopetuksen jälkeen tarvittava hoito	27	33

1) Täysin väärä päätös, väärä päätös. 2) Täysin oikea päätös, oikea päätös. Taulukossa ei esitetä tuloksia koskien vastavaihtoehtoja "ei väärä eikä oikea päätös" ja "en osaa sanoa".

Yksivuotiaan lapsen hoitoratkaisut vastaamisen hetkellä ja lähitulevaisuudessa. Vanhemmat ovat valinneet yhden tai useamman vastausvaihtoehtoista.

	Vastaamisen ajankohtana (yksivuotiaat lapset, N = 2074)	Lähitulevaisuudessa ¹ (yksivuotiaat lapset, n = 672)
	%	%
Yksi vanhempi hoitaa lasta kotona	65	4
Kaksi vanhempaa hoitaa lasta kotona	10	0,4
Palkattoman hoitajan hoidossa kotona (esim. isovanhempi)	5	7
Palkattoman hoitajan hoidossa kodin ulkopuolella (esim. isovanhempi)	3	27
Kunnallisessa päiväkodissa	21	52
Kunnallisessa perhepäivähoidossa	2	10
Kunnallisessa ryhmäperhepäivähoidossa	1	10
Yksityisessä päiväkodissa	4	13
Yksityisessä perhepäivähoidossa	2	6
Yksityisessä ryhmäperhepäivähoidossa	1	3
Itse palkatun hoitajan hoidossa kotona (esim. au pair, lastenhoitaja)	1	2
Itse palkatun hoitajan hoidossa kodin ulkopuolella (esim. au pair, lastenhoitaja)	0,3	1

¹ Lähitulevaisuutta koskeva muutos koskee tilanteita, joissa on tulossa jokin muutos hoitoratkaisuissa.

KH-tuki/kk, kun isompi lapsikotona/päivähoidossa

Kunta 1	Kunta 2	Isän tulot 3000 e/kk
490 e 420 e	740 e 420 e	
- Kotihoidontuen kuntalaisen ehtona, että kaikki perheen alle kouluikäiset hoidetaan kotona		
Kunta 3		
690 e 750 e		

Kerhotoiminnan tms. tarjonta vaihtelee eri kunnissa.

strateginen TUKIMUS SUOMEN AKATEMIA

Yhteystiedot

C H I L D

<https://www.jyu.fi/childcare>

<https://www.facebook.com/childcaretutkimus/>

JYVÄSKYLÄN YLIOPISTO TAMPEREEN YLIOPISTO TERVEYDEN JA HYVINVOINNIN LAITOS

12